

TELEGRAFUL ROMÂNUL.

Nr. 6.

ANULU XXIII.

Sabiiu in 1931 Ianuariu. 1875.

Telegrafulu ese de două ori pre septemana: Duminică și Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la expeditor'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către expeditor'a. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. n. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 d. l. era pre o jumetate de anu 4 fl. v. n. Pentru prinț, și țieri străine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătescu pentru întâia oară cu 7 cr. sîniu, pentru a două oară cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. n.

Sabiiu 18 Ianuariu.

Desbaterea generale asupr'a bugetului, după cum amu anunțiatu și în numărulu trecut, s'a început de jă Mercuri, fără mare șgomotu. Fiindu ca acum ne aflăm numai în introducerea actiunei nu ne putem aștepta de odata la discussiuni tumultuarie, dară acestea după presemnele ce se ivescu, siguru nu voru lipsi. Amarațiunea provocata prin proiectele cunoscută despre urcarea dariloru s'a mai maritu încă prin proiectulu de lege despre darea generale de venitu, pre care l'a subternutu ministrulu Ghyczy la începutulu desbaterei. Inșuși ministrulu de financie recunoșce cu destula sinceritate, ca acest'a contribuțiune este cea mai apesătoria dintre toate câte au propusu până acum, unu cuventu acest'a destulu de semnificativu în gur'a lui Ghyczy!

Momentele mai remarcabile din desbaterea de Joi sunt mai întâiu propunerea lui Zsedényi, de a se reieptă bugetulu la comisiunea financiale spre a se examina din nou și a se face reduțiuni mai mari în erogate. Deputatul *Wahrmann* a respinsu bugetulu, dară *Pulszky* nu numai pledă într'o lungă cuventare pentru acceptarea lui, ci caracterisă tîenut'a opozițiunei de nechiară dicendu, ca diferințele ce desbina tîer'a voru disparé cu totulu, deca natiunea va confirmă a trei'a oară complanarea cu Austri'a. Acestu oratoru, firescu din punctulu de vedere alu partidei cărei apartiene, dișe ca situațiunea e serioșă, dară nu desperata, deficitulu resulta din investitiuni și din cuotele de amortisatiune.

Mai remarcabilă este dintre cele trei șiedinție de până acum șiedinția de Vineri, în care desfășură baronulu *Sennyey* principiile guvernului de *mance* și necorespondinție. Într'o espunere detaiata desvoltă istetiulu conservativu unu *programu pozitivu* atātu cu privire la scopurile cătu și la medilócele recerute de situațiune. Mai surprinditoriu este pasagiulu din cuventarea sea, unde 'și dă parerea cu privire la sistemulu dualisticu. Intrebarea de statulu, dișe betrânulu conservativu, nu este la ordinea dilei, înșe legatur'a facuta cu monarchi'a prin actulu de complanare din 1867 nu trebuie slabita.

Acestu passu inșiela speranțiile acelor'a, cari așteptau de la *Sennyey* sa bombardeze sistemulu actualu cu ocașiunea desbaterei bugetarie, dară mai multu da de minciuna scirile colportate despre o alianția între corifeulu din opozițiune și conducatoriulu conservativiloru.

În desvoltarea mai departe a cuventării sele baronulu *Sennyey* voiesce sa consideré trebuințele factice ale administratiunei pre contulu teoriiloru, sa desvolteze dreptate fatia de *natiunalități* și *confessiuni*, asprime fatia de atentatele ce conturba liniscea publica. Reform'a legei municipale observandu-se autonomi'a la denumirea oficialiloru comitatensi, mai departe, doresce, și acest'a e și o necesitate imperativa, că crutiările sa fia mai radicali decum le-a facutu guvernulu, nu spre a sustiené ci spre a reformă sistemulu coruptu de astadi. Inmultirea dăriloru eventualu e de lipsa, înșe nu în mesur'a data de guvernulu ci acelea

trebuie sa regenereze statulu acoperindu-se toate erogatele, pentru care scopu trebuie sa se folosésca mai bine imprumutulu ce mai avemu, sa se dea domeniile statului, băile și industriale, ba chiaru și drumurile de feru la privati; sa se faca reduțiuni și în bugetulu honvediloru și sa se reguleze legea despre usura.

În fine primesc baronulu *Sennyey* bugetulu de basa la desbaterea speciale și astfelu se combate însuși pre sine prin argumentele ce le-au adusu contr'a economiei guvernului actualu sbiciindulu mai în toate ramurile activității sele. Din mai multe părți se sustiene, ca baronulu *Sennyey* are prospectu sa fia ministru presiedinte și de aci si explica unii, ca oratorulu s'a nesuitu a incungiuși ori ce provocatiune și i-a și succesu a face o impresiune puternică și a seceră aplause din partea tuturor partideloru.

Ultimele șiedinție ale Adunării natiunale din Franci'a, în cari venira la discussiune legile constitutiunale, dovedescu, ca nenorocit'a tîeră este departe de a veni la o forma de statulu solida și stabila. Pre cându deputatii se combatu reciproc cu metafore fără de a esoperă ce-va „ducele de Magenta“ se afla într'o pusetiune confusa și desperata. Elu voiesce sa domnesca cu ori-ce pretiu și spre a se asigură are neaperata lipsa de a fi investitu cu plenipotentiele recerute. La acest'a dorinția îi respundu mai întâiu *legitimistii*, ca densii ce e dreptu s'au tîenutu de majoritatea care l'au pusu în acestu postu, dară ei au privitu în tîensulu numai pre locutiunetoriulu regelui Chambord.

Drépt'a moderata argumentéza, ca ea a investitu pre maresialu cu potestate pre period'a de 7 ani, înșe numai în form'a „septenatului nepersonalu“, după a cărui decurgere sa se dea cursu liberu combinatiuniloru monarchice. În punctulu acest'a domnii din *drépt'a moderata* nu consimțescu deplinu cu domnii din „*centrulu dréptu*“, pentru ca acest'i'a la tota intemplantarea vreau sa concéda șiefulu puterei executive pre cei 6 ani ce mai are septenatulu titlurlei și plenipotentiele „unui adevératu presiedinte alu republicei“, dară acest'a republica are sa înceteze la 20 Decembre 1880 pentru a face locu regatului din Iuliu, reprezentatu prin pretendentele Conte de Parisu.

Centrulu stângu considera period'a de 6 ani de unu tempu oportunu pentru a consolidă republic'a și a pune astfelu capetu tuturor criseloru. După espirarea acestui periodu provisoriu elu astépta, că republic'a sa devina o forma de statulu definitiva și neviolabila. O parte din centrulu stângu „partid'a progresista“ se invoiesce în principiu cu acest'a parere, dară dens'a afla, ca adunarea de fatia nu e competentă a aduce resolutiuni constitutiunale avendu mandatu numai pentru incheierea păcei cu Germani'a.

Bonapartistii stau la oparte și pandescu ocașiunea, pentru a apucă frenescu guvernului cu ajutorulu unei lovituri de statulu său cu aplicarea plebiscitului, de care s'a folositu de alte ori cu multu norocu.

Între atari divergenție în pareri și aspiratiuni maresialulu Mac-Mahon în zedaru se fremanta cu esperimentarea de a-si organiză potestățile sele,

densulu nu pôte compuné nici unu ministeriu, care sa se póta redimă pre o majoritate compactă. Incercarea de a contopi centrele n'a reusitu și totu acestu resultatu avu esperimentarea lui Broglie, de a restabilí majoritatea de la 24 Maiu, care a trantitu pre Thiers, pentruca legitimistii nu voru sa contribue la consolidarea lui Mac-Mahon. Acest'a nu vrea sa scie de republica și astu-feliu retacesce prin labirintulu politice fără de a află firulu Ariadnei care sa-lu scóta din aceste confusiuni. Uniculu medilocu aru fi disolverea adunării natiunale, dară plenipotentiele sele nu se intindu atātu de departe. Disolverea înșe aru trage usioru după sine o lovitura de statulu și prin tîens'a o dictatura, dară dictatorulu, de siguru, n'aru fi maresialulu presiedinte.

După constelatiunea partideloru de acum situațiunea tulburata nu se pôte limpedi, fortiele slabite prin inimiculu vecinu, dară mai multu prin sfășiarile interne nu se potu restabilí și tîer'a, departe de a poté dice unu cuventu decisivu în politic'a européna, nu e în stare de a se bucură macaru de binefacerele păcei în intru. E o mare nefericire, ca acest'a natiune se lupta aprópe de o sută de ani pentru a întemeia o forma de statulu pre base solide și durabile fără sa ajunga la unu resultatu pozitivu după atâte șgduiri, revolutiuni și lovituri grele.

În șiedinția partidei deakiste din 24 c. la care au participatu multi membri afara de contele *Lonyay*, Ghyczy și-au desfășuratu esposulu seu cunoscutu publiculu nostru și-a dechiaratu, ca guvernulu voiesce sa acopere deficitulu prin urcarea contributiuniloru cu 13 milióne, și se róga sa se primésca raportulu comisiunei financiale asupr'a bugetului de basa la desbaterea speciale. *Zsedényi* propuse sa se reiepte bugetulu la comisiunea financiale cu îndrumarea, de a se mediloci mai multe crutiări. *Sennyey* dechiară ca densulu voiesce sa se primésca bugetulu în genere, dară are de gându sa desfășure înainte camerei ingrigirile sele relativu la politic'a financiale. *Wahrmann* dice ca are de cugetu sa faca unele propuneri, dară nu va face votulu seu aternatoriu de la primirea acestoru propuneri. Ministrulu presiedinte dechiară din nou, ca guvernulu persiste întru votarea proiectelor de dare și ce privesc ingrigirile lui *Sennyey* va respunde la tempulu seu în camera. *Sennyey* protestéza contr'a supunerei, ca densulu aru voi sa pregătésca greutăți. Oratorulu primesc bugetulu.

Somsich ceru unu bilantiu pre 1877, la care cerere respunde ministrulu de financie, ca acest'a e imposibilu și fără de nici unu folosu. *Lipthay* sustiene ca trebuie decisu, că sa fia vorb'a numai de recerintia. Tavaszi cere o banca natiunale. În urma primii partid'a — respingendu propunerea lui *Zsedényi* — raportulu comisiunei financiare de basa la desbaterea speciale și se decise sa se tiparésca toate propunerile înainte de a se incepe discussiunea.

Acest'a a fostu conferinția pregatitoria, vomu vedé în raportulu despre decursulu discussiunei în parlamentu cum se voru desfășurá lucr-

urile în respectulu bugetului, care a început de jă Mercuri.

† În conferinția ablegatiloru transilvaneni tîenuta la 24 l. c. în Budapeșta, a adusu pre tapetu ablegatulu Ognei, Ladislau Corizmicu, încetarea cea repentină a baiei de sare de la Ogn'a

Acest'a mesura, prin carea poporatiunea din Ogn'a suferé perderi însemnate, este o dispositiune a regimulu cu scopu că sa concentreze scótearea de sare în Uióra, deși acolo productiunea este împreunata cu mai multe spese de cătu la Ogn'a. Elu, Corizmicu, va face cu referinția la acest'a ministrulu de financie o reprezentatiune, care de va rămânea fără succesu atunci elu va aduce cestiunea acest'a înainte dietei.

S'a decisu, ca în reprezentatiunea numita sa se considere și salinele din Turd'a, Deesokn'a și Parajdu, după aceea minele statului din Transilvani'a, și preste totu sa lucre într'acolo, ca la casu cându interesele financiale ale statului aru pretinde în modu urgentu atari mesuri de disolvare, atunci statulu sa aiba în vedere lips'a cea neincungiușabilă a lucratoriloru, cari aru deveni fără pâne, și implinirea astoru feliu de norme sa o faca într'unu modu succesivu iera nu de odata.

În Budapeșta la Ferdinand Tettei a esitu o scrisóre volanta, de 57 pagini sub titulu „Epistole la unu barbatu de statulu.“ Anonimulu autoru se pare a fi unu politicu vechiu, care încă pre tempulu revolutiunei a fostu în atingere cu conducatoriile acelei'a, și care s'a ocupatu cu politic'a și de la 1867 încóde. Epistolele suntu îndreptate la adres'a cont. Melchioru Lonyay. Motulu scrisórei volante suna: „ștriga patri'a.“ Autorulu este unu liberalu, adoratoriu a lui Deacu și a lui Kossuth, nu este amicu alu contelui Andrasy, a cărui politica o ataca de repetite ori; opozițiunea o desconsideră; în *Sennyey* nu se increde; și fiindu ca doresce caderea regimulu actualu, speréza ca va prosperă patri'a, împreunandu-se lonyaistii cu barbati liberali ai partidei lui Deak. De la alegerile cele noue înșe speréza, ca prin acelea se va delatură posițiunea cea gresita a partideloru și parlamentulu se va împarti în două tabere, dintre cari un'a va fi liberala, iera alt'a conservativa.

† Diet'a Ungariei.

Budapeșta în 25 Ianuariu 1875. Cu toate ca șiedinția de astadi a casei deputatiloru eră destinata numai pentru a trei'a cetire a proiectului de lege ce se referesc la eliberarea cladiriloru de sub sarcin'a contributiunei, și a lasá reprezentantiloru tempu și linisce spre a se pregati pentru discussiunea bugetului, totuși se desvoltă pre neasteptate unu episod cu totulu interesantu și picantu.

După ce se resolvira formaliele se scólă *Csernatony* cu o fatia semnificativa indigitandu la o foia ce o tîenea în mâni. Deputatii la începutu nu pusera pondu pre atitudinea lui, dară fura surprinsi prin dechiararea, ca voiesce sa faca guvernului o interpelatiune și ca acest'a interpelatiune se referesc la *drumulul orientalu*.

Opositiunea — incepe Csernatony — si anume foile opositionali au staruitu de repetite ori si cu zel, ca acest'a nenorocita afacere, care subsapa creditulu Ungariei, in urma sa se clarifice si aplaneze prin judecatoria. Camer'a a delegatu comisiuni, ne stau inainte dejá elaborate voluminoase, dara cu tóte aceste inca nu se poté prevedé, ca cându se va poté esoperá unu rezultatu. Intr'unu modu deosebitu si destulu de enigmatecu se ocupa togm'a unu diurnalu ce se dice ca e inspiratu fundatu si sustienutu cu spese lucu-riose de ministrulu presiedinte, de intrég'a politica a drumurilor ferate si in specie de cestiunea drumului orientalu, cá si cându chiaru ómenii acestei foi aru fi cei mai nevinovati la situatiunea actuala. Ba, fói'a citata aduce afacerea in legatura cu procesulu lui Offenheim.

Oratorulu cetesce pasagiele principale „din articulu de fondu din „Közérdek“ si relevéza cu deosebire unu pasagiu, in care se supune purcederea parlamentului in cestiunea drumului orientalu la o critica agera. In acesta tonu ironicu — continua oratorulu — vorbesce despre noi o fói'a, a cărei patroni pórtá in cea mare parte vin'a nenorocirei nóstre! Si in procesulu lui Offenheim se stigmatizeza Ungari'a de o tíera, in care trebuie sa manipuleze cine-va cu „provisiuni“, déca vrea sa faca o tréba si organulu inspiratu de ministrulu presiedinte ni enaréza acest'a cu esactitate si cu o dispusetiune flegma buna si inocenta. Ací pretinde onórea natiunei, cá sa se faca fara intardiere ce-va. Oratorulu cetesce apoi acest'a interpelatiune :

Considerándu ca afacerea drumului de feru orientalu strica neintre-ruptu onórea tíerei; ca acum si organulu ce se dice ca este a ministrulu presiedinte, cere sa se indrumeze acuatoriulu publicu a clasificá relele costisatórie dupa meritele respectiviloru: intrebu pre ministrulu presiedinte: Are densulu cunoscintia, ca „Közérdek“, despre care fam'a dice ca este organulu celu mai intimu alu seu, ne infatisiéza purcederea casei deputatiloru cá si cându acest'a aru acoperi si crutiá pre cei vinovati?

Ce are de cugetu sa faca guvernulu spre a sterge rusinea, pentru care Ungari'a este silita sa platésca milióne si sa inrosiéscá pururea dinaintea lumii intregi?

Ministrulu presiedinte sculándu-se indata raspunde, ca incátu privesce incercarea interpelatoriului, de a aduce jurnalulu „Közérdek“ in legatura cu persón'a sea, densulu nici n'a iutemeiatu nici nu sta cu acel'a in vre-unu raportu mai de aprópe. Oratorulu ia responsabilitatea pentru tóte câte le face, dara nu si pentru unu articulu din jurnalistica — apara in ori si care fói'a publica.

Ce privesce mesurile pre cari guvernulu are de cugetu sa-le ia facia de cestiunea drumului orientalu, pentru a pune capetu acestei afaceri, ministrulu presiedinte dechiara, ca n'a aternatu si nu va atarná dela guvern, cá casa deputatiloru sa ia la discussiune indata dupa ce se voru fi terminatu proiectele financiáli, — raportulu colectivulu alu comisiunei financiáli, si alu comisiunei drumurilor ferate despre afacerea drumului orientalu. Casa va avé ocaziune sa si ia pusetiunea ce-i compete dupa sfer'a sea de activitate si oratorulu asigura din parte-i ca guvernulu va face totu spre a dilucidá punctele intunecate din afacerea acest'a, spre a delaturá totu ce póte sa influentieze stricatiósu asupr'a creditulu statului si in genere a creditulu financiálu, si spre a eruá, déca se afla, pre cei vinovati si a-i pedepsí dupa meritu.

Responsulu acest'a facu o impresiune buna asupr'a majoritátiei. Dara Csernatony se scóla si replica: „Közérdek“ fu consideratu la in-

ceputu, mai alesu fiindu ca a aparutu pre velinu frumosu si mai cu margini aurite, de organulu lui Andrásy, dara acest'a a desavatu aceste asertiuni si lui Andrassy trebuie sa-i credemu. Fiindu ca si ministrulu presiedinte denéga din partea sea fói'a citata, trebuie sa luámu spre cunoscintia fara reserva dechiariatiunea ministrulu presiedinte, totusi oratorulu asigura, — si densulu inca nu mintiesce vre-odata — ca colegi din drépt'a i-au disu, ca jurnalulu „Közérdek“ este fundatu de ministrulu presiedinte si de mai multi „domni“ deakisti. Incátu privesce partea din respunsulu ministrulu, care atinge afacerea drumului orientalu, oratorulu se mira, ca ministrulu presiedinte respinge quasi cu indignatiune pâna si asertiunile cele adeverate din „Közérdek“. Oratorulu n'are incredere in guvern, dara fiindu ca nu este altu modu de scapare, ia si acest'a parte a respunsulu deocamdata spre cunoscintia.

Bitto se radica a dóu'a óra si dechiara pre cuventulu seu de onóre, ca abí de astadi are scire despre esistintia articulu din „Közérdek.“ Densulu nu potú sa-si dea pareá sea asupr'a cuprinsulu acelui articulu, pentru ca nu voiá sa previna decisiuniloru casei, inaintea cărei trebuie sa ajunga intrég'a afacere.

Camer'a ia respunsulu ministrulu spre cunoscintia.

Si Csernatony dimpreuna cu unii membri din centru se radicara pentru, cealalti membri din opositiune siediura.

Dupa acest'a dechiara Korizmicí cá presiedinte alu comisiunei pentru drumurile ferate, ca déca membrii comisiunei, financiáli si a celei pentru drumuri nu se voru mai ocupá de bugetu si de afacerile contributiunali, se va luá fara intardiere raportulu subcomitetulu delegatu in cestiunea drumului orientalu, la desbatere.

Contele Forgach dede in intielesulu creditulu si a reputatiunei natiunale dechiariatiunea resoluta, ca la societatea drumurilor ferate Casiovi'a Oderberg n'a primitu nimene vre-o provisiune, ci s'a castigatu o relaxatiune in favorulu societátiei.

Dupa aceste antecedentie vine la ordinea dilei a trei'a cetire a proiectulu de lege, care se referesce la eliberarea de sub contributiune a cladiriloru din capitala. Acest'a se resolvesce si se inchide siedint'a de astadi.

Budapest'a 27 Ianuariu 1875. Mai inainte de a se incepe desbaterea bugetulu in cas'a deputatiloru se substernu o masa de petitiuni si apoi interpeléza

G. Molnár pre ministrulu presiedinte, de voiesce sa medilocésca pentru deputati computurile finali din 1873, pentru cá reprezentantii sa se póta provocá la acele in desbaterea bugetulu? Mai departe intréba, ca substernese-va curendu consemnarea pensiuniloru impreuna cu resolutiunea respectiva a consiliulu ministerialu? Interpelatiunea se predá ministrulu presiedinte

G. Simonyi interpeléza pre ministrulu de justitia si de fincie, ca ce s'a intemplat in urm'a resolutiunei de a se conchiemá o ancheta pentru lege de usura, la care raspunde Pauler, ca anchet'a s'a tîenutu, din discussiuni au rezultatu o intielegere in punctele principale, in detaiu trebuie a se statorí inca câte ce-va si in curendu se va substernu raportulu inaintea casei. Interpelatoriulu este multiamitu cu acestu respunsu.

Urméza la ordinea dilei discussiunea raportulu comisiunei financiáli asupr'a bugetulu pre 1875. Referentulu destinat pentru raportulu generalu, baronulu Liphay, se urca pre tribuna. Raportulu se considera cá cetitu si raportorulu póte luá numai de cátu cuventulu.

Referentulu Liphay incepe: Dupa cum constatá raportulu, situatiunea in

care se afla statulu ungurescu acum, e fórte seriósa; comisiunea recunoscendu acest'a a supusu fia-care postu din bugetu unei esaminári consciintióse si detaiate. La regularea unu bugetu esitu din ecuilibrulu seu trebuie sa avemu inainte dóue principie cardináli: reducerea erogatelor si urcarea veniteloru. Pre cátu e de simpla acésta regula pre atátu de grea este aplecarea ei. La crutiári ne intempina mai intáiu intrebarea, óre nu strica acelea intereselor publice generali, culturai, mai multu de cátu folosescu statului, pentru ca o economia rea se aréta atátu in stergerea erogatelor neaperatu de lipsa, cátu si in votarea de erogatiuni prisositorie.

Guvernulu tîenendu contu de situatiune a facutu unele reductiuni in bugetulu pre 1875, dara cu tóte aceste a remasu unu deficitu preste totu de 27,578,074 fl. Guvernulu n'a potutu merge mai departe in reductiuni, pentruca trebuie sa conformeze erogatele cu sistemulu presentu de administratiune. Fatia cu anulu trecut crutiárele facu 7 milióne, pre cari guvernulu le-a stersu din propri'a initiativa. Inca nu e esecutata reform'a administratiunei, totusi oratorulu speréza ca se va realisá in curendu.

Oratorulu aréta apoi in cifre reductiunile facute de comisiunea financiála, prin cari deficitulu s'a micioratu la 26,495,715 fl. E o suma considerabila acést'a, dara trebuie sa cugetámu ca analisandu deficitulu mai de aprópe va resultá, ca partile lui constitutive suntu recerint'a spre acoperirea imprumuturilor de stat, a garantielor de interese pentru drumurile de feru si a investitiuniloru. Situatiunea e grea, dara sa nu ne tememu, sa nu desperámu si sa nu ne conturbámu in activitatea nóstra

Desperarea sa o lasámu celoru slabi. Potemu pricepe usioru, ca natiunea ajungendu dupa unu lungu tempu la independint'a sea, s'a precipitatu in erogatele sele, inse trebuie sa i se faca dreptate pentru ca indata ce 'si cunoscú erórea se oprí, dara acum cadiu in cela-lalta estremu nejustificabilu alu desperári.

Se mai poté reduce câte unu postu, situatiunea financiála se mai poté inbunatatí in câte o privintia, spre care scopu trebuie sa cugetámu firesce si la urcarea veniteloru statului si comisiunea financiála a indigitatu in raportulu seu ca cum se poté sperá acést'a urcare.

Inainte de tóte regularea catastrofulu va aduce 3 milióne, controlándu-se controbandele la tabacu si alte taxatiuni nu numai se voru radicá venitele statului, ci vomu redicá si creditulu nostru. Oratorulu face apoi o paralela intre dările directe de venit din Trans — si Cislaitani'a si arétandu marea diferentia relevéza insemnatatea revisiunei tratatulu vamalu si comercialu, desfasura apoi in detaiu tóte modalitátile propuse in comisiunea financiála pentru acoperirea deficitulu si termina cu cuventulu: Resolutiunile legislative in atari momente insemnate cum suntu cele de acum este transportorulu pentru virtutea si patriotismulu unei natiuni, si oratorulu recomanda raportulu comisiunei spre acceptare.

Dupa densulu se radica ministrulu de fincie Ghyczy pentru a desfasurá intr'unu discursu lungu situatiunea cea trista si midilócele, prin cari se voru poté — dupa speranti'a firma a ministrulu — delaturá calamitátile financiáli.

Ghyzy: Dupa raportulu comisiunei financiáli deficitulu in bugetulu nostru face 26,495,600 fl. Acestu deficitu se poté acoperi pre anulu acest'a cu restulu din imprumutulu mai recentu si mai remanu unele sume considerabile si pre anulu venitoriu. Fiindu ca se poté usioru intemplá, cá manipulasiunea sa stagneze in decursulu anulu din cauza, ca venitele sta-

tului incurgu cu deosebire intr'a dou'a jumetate a anulu, ministrulu a luat unu modu de computare. Sub rubric'a erogatelor s'au introdusu tóte erogatele pre anulu 1875. Cu privire la venite nu s'a luat de basa preliminariulu, ci rezultatele cassei din 1874, cum s'a constatatu din luna in luna, afara de resultatulu din lun'a lui Decembre, care nu s'a potutu constatá pre tempulu cându s'a facutu computarea, ceea ce nu face nici o diferentia pentruca sum'a acea face numai 300,000 fl. —

Resultatulu e, ca in cele 7 luni a. c. adeca pâna la finea lui Iuliu sum'a de 12.554,000 ce a remasu in cassa la finea anulu trecut se voru chiebtui, asemenea si dările ce voru incurge, ba chiaru si cele 32 milióne ce mai stau la dispoziitiune la 1 Ianuariu a. c. si vomu trebui sa luámu unele sume din anticipatiunile din Decembre. Resultatulu finalu din a dóu'a jumetate a anulu va fi, cu tóte ca atunci se urca venitele, deficitulu aretatulu mai susu.

Si fatia de acestu deficitu ministrulu 'si ia refugiulu la imprumutu sustienendu ca se va poté acoperi prin imprumutu si totusi va mai remané din imprumutulu de 32 milióne o suma considerabila pre anulu viitoriu, de 6.500,000 fl. si din anticipatiunile din Decembre 7.500,000 fl. si asiá sum'a intréga, cu care vomu trebui sa incepem bugetulu, va face 14 milióne.

Pre anulu 1875 este acoperitu deficitulu, dara acum trebuie a ne ingrigi de anulu 1876.

Oratorulu aréta in detaiu ca proiectele sele substernute suntu destinate a restabilí ecuilibrulu in bugetulu statului. La fia-care specie de contributiune ministru dovédesece, ca cátu venitulu are sa aduca etc. —

Oratorulu sustiené ca natiunea póte sa supórte tóte aceste sarcini si trebuie sa le supórte, déca voiesce sustienerea statului. In fine recomanda bugetulu spre primire. (Va urmá)

La apelulu clusianu!

Intelegint'a romána din Blasiu, intrunita in conferint'a sea din 10 Ianuariu 1875 st. n., deliberándu mai indelungatu, intre altele si asupr'a apelulu facutu din partea clubulu clusianu, pentru tîenerea unei conferintie románe, se pronuncia in urmatóriele:

Inainte de tóte se afla indemnata a feliicitá si laudá pre fratii membri ai clubulu clusianu pentru zelulu de preingrigire manifestatu in apelulu seu din Decembre 1874.

Punctulu primu alu apelulu, in care se propune tîenerea unei conferintie románe in Alb'a-Iuli'a la 15 Februaru, 'lu primesce de alu seu, de-si pentru acest'a aru fi mai acomodata diu'a de 14 Februaru st. n., fiindu acést'a Dumineca, prin urmare o di, in care cei mai multi dispunu de tempu liberu.

Punctulu alu doilea, incátu prin acest'a se propune a se tramite la numit'a conferintia „totu c'amu dupa 30,000 locuitori câte unu deputatu alesu prin membrii románi ai comitetelor municipáli;“ nu-lu póte primi inteligint'a blasiana, din caus'a ca dupa opiniunea ei conferint'a astfelu compusa nu aru fi in totalitatea sea expresiunea propria, fidela si adeverata a intregi natiuni, ci numai a cátoru-va persóne.

Alegerea deputatiloru de cátra intréga poporatiunea, investita cu dreptulu de alegere, aru fi in totu casulu mai convenienta, dara acést'a aru fi intre impregiurárele de facia cu totulu nepracticabila, mai imposibila; deci se dechiara pentru conferintia libera, in care se aiba intrare cu votu decisivu fia care románu inteligentu, care are dreptu de alegere in vre-unu cercu electoralu din patria; pentru ca nu are intielesu, cá sa se eschida dela conferint'a acei'a, cari suntu alegatori si cá atari au sa decida cu votulu loru in realitate!

Cu respectu la punctulu 3 seunde

propune, că convocarea conferinței să se facă prin barbați recunoscuți anteseamăni ai națiunii etc.; avându în vedere de o parte scurtimea timpului, iera de alta parte impregiurarea, ca ambii presiedinti de pia memoria a-i comitetului român permanentu din 1861, cari aru fi chiamati a luá iniatiiv'a in atari casuri, suntu mortí, propune: că aceea conferința se o conchieme insusi comitetulu clubului român din Clasiu, alu cărui presiedinte este totu-odata si unulu dintre membrii comitetului permanentu din 1861.

Blasiu in 10 Ianuaru 1875 st. n.

In numele inteliginței române din Blasiu:

Constantinu P a p f a l v i,
conducatoriulu conferinței.

Stefanu P o p u
actuariu.

Cetimu in „Press'a“:

Publicându eri epistol'a, prin care d. Mavrogheni esplica cu claritate faptele din 1868 astu-feliu cum s'au petrecutu relativu la concessiunea Offenheim si la epistol'a dlui de Hertz scrisa in acea epoca, noi amu spusu ca cuvintele dlui Mavrogheni vorbescu destulu de lamuritu si potu convinge singure pre ori-cine voiesce a judecá lucrurile cu imparțialitate. De acea amu crediutu de prisosu pentru publiculu imparțialu de a mai comentá acea epistol'a deslusitoare. Amu tienutu a aminti eri redactoriloru dela „Románulu“ ca unu organu de publicitate trebuie a fi cá si unu judecatoriu, justu mai inainte de tóte, si ca trebuie a se ascultá si aperiarea celui acusatulu mai inainte de a se pronunçia in contra-i si a-lu osandi in modu pripitu. Amu mai spusu si repetámu ca, cu tóta insistența maniósá de adi a redactoriloru „Románulu“, faptilu dlui Mavrogheni de a fi renunçiatu in 1868, sub ministeriulu Bratianu, la drepturile sele de concessiunariu si de a fi primitu o suma „dreptu despagubire, cum dice d. Mavrogheni, pentru chieluelile si ostenelele sele, in cursu de mai multi ani cu lucrári si studii pregatitoare“ pentru acea intreprindere de linia ferata, nu se póte numi mita, cum dice Románulu; cáci mita iau numai functionarii publici, cum a luat santulu Winterhalder, amicu intimu alu dlui Rosetti si directoru alu ministerului de finantie, sub d. I. Bratianu. De acea amu disu ca e bine si justu sa asteptámu cá sa se faca lumina; sa se dea pre fatia tóte impregiurárele si tóte numele implicate in acea afacere din 1868; — si fórté bine a facutu d. ministru de justitia Lahovari de a invitatu pre d. Procuroru sa céra deslusiri dlui Hertz cá sa se póta descoperi si urmari cei culpabili.

Aru fi mai prudentu pentru cei dela „Románulu“ sa nu alunece de preterimulu justitiei pre terimulu personalitatiloru, si sa nu ne spuna intáiu ca d. Winterhalder este culpabilu si apoi sa-lu apere spunendu ca nu se scie bine, déca domnulu Hertz i-a si datu mita de bunuri rurale de care se vorbesce totu in epistol'a din 1868. Faptulu dlui Winterhalder, directorulu ministeriului de finantie, sub d. I. Bratianu, 1868 se califica de condic'a criminala mituire. Remane cá justiti'a sa constate si sa se pronunçie.

Departe de noi ide'a de a condemná in modu anticipatu; acést'a intra numai in dictionarulu si sistemulu redactoriloru dela „Románulu.“ Mai amintimu acestoru redactori ca insultele aduse de Offenheim romániloru si functionariloru publici, insulte pre care „Románulu“ le-a reprodusu cu grabire, — si contra' cărora noi amu protestatu — au fostu facute in 1868 pre cându érá d. Bratianu la putere, si ele privéu prin urmare pre deputatii de atunci si pre functionari, cá Winterhalder, de atunci. Noi amu spusu ca ispite patriotice si esceptiuni culpabile se vedu in tóte tierile, cum

s'a intemplatu si in Vien'a, si in New-York din Americ'a etc.; dara aceste esceptiuni nu potu deremá demnitátea si moralitatea publica a unei națiuni. Culpabili se inferéza de opiniunea publica, se pedepsescu de lege, dara națiunea se gasesce totu-déun'a mai pre susu de asemenea esceptiuni. Iéta ceea ce amu mai avutu de disu si in privintia ofenselor cinice aruncate contr'a romániloru de cátra d. Offenheim, care astadi se gasesce pre banc'a acusatiloru!

In cátu privesce persón'a dlui Mavrogheni si afacerea petrecuta, nu sub guvernulu actualu, ci sub guvernulu din 1868, pre cându erau amicii Románului la putere, noi amu disu si repetámu, ca publiculu se va lumina in destulu din epistol'a ce amu publicatu eri.

Procesulu lui Offenheim.

Spatiuulu nu ne permite a reproduce mai pre largu desbaterile urmate in acestu procesu devenitu celebru si care a facutu multu sgomotu; materi'a e prea voluminósá. Ne vomu margini a reproduce, dupa „Messenger d'Orient“ scurte extracte din cele mai importante párti ale lui. Iéta aci, pre scurtu, starea personala a acusatului.

Presidentulu intréba pre acusatulu despre starea sea personala, si despre originea companiei de drumuri de feru, alu cărui directoru generalu érá.

Respundiendu la prim'a intrebare acusatulu naréza ca e fiulu unui comerciantu en gros, ca educatiunea lui fusese ingrigita, mai cu séma in ceea ce privesce cunoscentia limbelor, de óre-ce érá destinatu diplomatiei. In limbile orientale érá forte, incátu fú pusu candidatu in primulu rangu la Academi'a orientala, dara mai in urma fu sacrificatu in loculu contelui de Ludolf. Dupa ce 'si termina studiile de dreptu, inmbratisiá diferite ramuri de administratiune, apoi in cancelari'a imperiului si in specialu la consulat. In 1849, intra la directiunea constructiuniloru de drumuri de feru; in 1854 in ministeriulu financiaru unde colabura la legislatiunea concessiuniloru. Dupa ce se termina acést'a legislatie, fu invitatulu de mai multe companii a face parte la intreprinderile loru. Alese compani'a Carl Ludvig, unde stete dela 1854 pána la 1864, cându trecu la compani'a Lemberg-Cernauti, unde stete pána 1872. In 1850, avearea sea e de vre-o 30 — 50,000 fl. in 1872 atinse cifr'a de aprópe 2,500,000 fl. Cris'a din 1873 i-o reduse la 1 milionu, din care vre-o 800,000 in imobile. Nu jucá la bursa, dara érá norocosu in afaceri, cum dice densulu. Si apoi nici ocaziunile nu-i lipséu; elu érá actionariu, directoru, fundatoriu la mai multe banci si stabilimente financiare, consiliariu de administratie in siepte-spre-diece companii de drumu de feru si participase in totalu la vre-o nóue-dieci si sese de intreprinderi diferite.

Cestionatu asupr'a faptului ca nu érá nici specialistu, nici ingineriu spre a participá la intreprinderi de cali ferate, respunde, cu unu cuventu semnificativu, ca „érá omu de drumuri de feru.“ (Eisenbahnmann). Asupr'a acestui cuventu a datu mai in urma explicatiuni spunendu ca s'a datu mai tardiu la studiulu fizicei si alu diferiteloru ramure ale comunicatiuniloru, alu statistice si ca a facutu numeróse voiagiuri punendu-se in relatiune cu specialisti, intreprindietori, etc. — ceea ce lu facea competentu.

Cátu despre originea si fundarea companiei Lemberg-Cernauti acusatulu a espusu numai rolulu ce a jucatu personalminte. Actulu suplimentariu de acusatune inca de câte-va detalii;

Prin decretulu din 11 Ianuarie 1874 constructiunea drumului de feru Lemberg-Cernauti fú acordata consorțiului compusu de dd. Leo Sapieha VI Borkoski, Drake, Rate si Th.

Brassey. Acést'a concessiune garantá 1,500,000 fl. venitu pre anu, cu obligatiune din partea statului de a dá elu ce va lipsi. Trebuiá capitalu pentru constructiune; se adresá in tíera, in strainatate, si mai cu séma in Engliter'a, unde sa si formá compani'a.

Scopulu acestei companii érá de a formá o societate austriaca de actionari, care se reunéscá capitalulu trebuitoriu pentru dobandirea acestei concessiuni. Dupa acést'a, compani'a englesa avea sa se disolve séu sa fusioneze cu societatea ce avea sa formeze. Inainte de acést'a inse, Thomas, Brassey incheia unu contractu, prin care se obligá, in calitatea sea de intreprenoru de drumu de feru, sa ecescute constructiunile si lucrárele, sa cumpere terenurile, totulu in fine pentru 24,500 mii floreni. Unu articulu din contractu stipulá ca societatea de actionari ce se va formá, va luá asupr'a si tóte drepturile si obligatiunile companiei Limited. Printre acestea érá un'a cá company Limited sa platéscá lui Brassey, fára sa se fi ficatu nici unu terminu, sum'a de 1,900 mii fl.

Dupa acestea se incepú lucrarea spre a se gasi in Austri'a actionarii spre a formá compani'a, ceea ce se facú rapede si Offenheim fú alesu directoru generalu cu 15,000 fl. pre anu suma care a fostu mai tardiu aprópe indoita

Statutele se confirma, fondulu socialu se ficá la 12,500,000 fl. si emisiunea se regulá definitivu. Primulu consiliu de administratiune inca se alese. Lungimea liniei érá de 35 leghe.

In 1865 Maiu se tienura mai multe adunári fára a se pomeni inse de contractulu lui Brassey, cărui'a nóu'a societate avea sa-i dea, prin transmisime, 1,900,000 fl. fára data si terminu. Titulu sub care i s'a platitu nu e de locu limpede.

Vinu apoi detalii asupr'a constituirii, in primele momente, a companiei austriace, care luá, cu voia, drepturile si obligatiunile companiei Limited. Din marturisirile acusatului se conchide ca elu si numai elu a creatu acést'a compania; in siepte renduri érá sa se strice totulu, in siepte renduri a dresu totulu. Mobilulu seu se neretu care 'lu-a facutu sa faca minuni, érá dupa spus'a lui, ca toti credeau lucrulu imposibilu.

Acum acusatulu intra cu adeveratu in materi'a procesului, din punctulu seu de vedere, se intielege. Elu se pune fórté susu, si de aci ne va esplicá ce numesce elu erori, neintielegeri séu lipse de probitate. Astu-feliu s'a ajunsu la punctele speciale ale acusatune.

Primulu punctu cuprinde asiá numite avansuri facute de Brassey cari nici odata nu s'au potutu urcá la enorm'a suma de 1 mil. fl. si pre cari Brassey nu i-arú fi atinsu de locu, astu-feliu ca aru fi fostu curatu si simplu impartiti intre Offenheim, concesionari, si unu óre-care Hertz, intímu alu acusatului, care l'a adjutat in mai multe afaceri, si care a primitu sum'a de 290,000 fl. care nu prea sa scie pentru ce. Se mai da cetire unei alte epistole in care acel'a-si Hertz esprima viu'a sea recunoscentia pentru acestu enormu daru.

Acusatulu dice ca nu érá vorb'a numai de versarea acestui avansu, dara si de alte diferite remunerári pentru ostenelele ce costase acést'a afacere pre o multime de persóne cari luara parte la dens'a; in fine ca in acést'a suma suntu cuprinse si despagubirile legiuite si castigurile acordate concesionariloru pentru profiturile de cari avea sa se bucure compani'a in loculu loru si pentru perderile la cari erau espusi, avendu a depune cautiune. Cátu despre Hertz acést'a érá treb'a lui Brassey sa-lu resplátéscá cum aru crede mai bine. Si apoi, elu Offenheim, n'a avutu cá profitu alu acestei operatiuni decâtu unu daru de 1000 actiuni, achitate si

trecute cá platite numai pána la 25 la suta, adeca o valóre de 5,000 livre sterl. In fine, spre a respunde la obiectiunea ca Brassey n'a primitu de locu banii, presentá o cuitantia a acestui'a pentru sum'a de 1,900,000 fl.

Acést'a cuitantia parea a decide asupr'a acestui punctu; intervenira inse si alte obiectiuni. Dupa registre, acést'a plata se vede despartita in dóue termine, ceea ce in regula aru aduce esistenti'a a dóue cuitantie separate; datele platii apoi nu se potrivescu. Cuitanti'a presentata de acusatulu pórtá dat'a de 8 Iuniu 1864, iera registrele casei Companiei vorbescu de dóue termine, din cari unulu 1100 mii fl. platiti la 2 Maiu; iera cela-laltu de 800 mii fl. la 9 Maiu. Offenheim inse a solicitatu inse dela consiliulu de administratiune ordinulu de a plati intrég'a suma de unu mil. nóue sute de mii fl. dlui Brassey, si in fine o epistol'a a acestui'a din 19 Augustu 1864 aru fi conceputa cam intr'adinsu in astfeliu de termini, incátu aru resultá cnratu ca Brassey n'aru fi incasatu nici odata pretins'a suma, care aru fi fostu impartita intre Offenheim si concesionari. Ce devine atunci cuitanti'a dela 8 Iuniu?

Acusatulu pretinde, ca acést'a contradictiune de date e numai aparenta, cáci in registre se trecu dat'a tramiterii si dat'a primirii. Despre o epistol'a a lui Brassey, acusatulu respunde ca acést'a, vorbindu despre plat'a primita, dice: mi-ati platitu, si ca imediatu, vorbindu de cei 1900 mii fl. dice simplu: a-ti platitu si esplica ca nu resulta nici o contradictiune, de óre-ce in englesesce insemnéza acela'si lucru.

I se opune depositiunea contelui Podhorski, dupa care nu 5000 livre st., cum dicea, ci 10,000 séu 100,000 fl. retrasese din acést'a prima afacere. Acusatulu se marginesce a declará acestu din urma punctu de neesactu.

Manifestulu lui Don Carlos.

„Spanioli! Revolutiunea, care trasesce din minciuni, cauta, proclamandu de rege alu Spaniei pre unu membru din famili'a mea, sa se impace cu monarhi'a si cu legitimitatea. Eu suntu legitimitatea, suntu reprezentantele monarchiei in Spani'a; si pentru ca eu suntu, amu respinsu cu unu dispretiu suveranu propunerile pre cari revolutionarii din Septembre cutedian sa-mi adresedi inainte de a implini oper'a loru de nefasta nealitate.

„De atunci, revolutiunea scie ca eu nu amu potutu sa fiu regele seu. Capu alu angustei familii a burboniloru in Spani'a, privescu cu o adenca durere atitudinea verului meu Alphonso, care, cu neesperienti'a etátiice sele, consimte sa fia instrumentulu chiaru alu acelor'a cari l'au gonitu din patria impreuna cu mam'a sea, insotindu-lu de sarcasme si de ultragii. Cu tóte acestea eu nu protestezu; demnitatea armatei mele nu permite alta protestare decâtu aceea care va fi aruncata cu o nerisistibila elocintia de gur'a tunuriloru nóstre. Proclamarea principelui Alphonso, departe de a-mi inchide portile Madridului, din contra mi deschide calea regenerárii patriei nóstre multu iubite.

„Nu este in zadaru ca unu nou actu de pretorianismu lovesce orgoliulu poporului spaniolu. Nu este in zadaru ca invingibili mei voluntari suntu armati. Ei cari au sciutu sa invinga la Eraulu, la Alpiens, la Montejurras; la Castellollit, la Somorrostro, la Abarzuza, la Castilon, la Cordov'a si la Urniut'a, voru scí sa impedece o nóua insulta maritimósei nóstre Spanii, unu altu scandalu Europei civilizate.

„Chiamatu sa omóru revolutiunea in tíer'a nóstra, ó voiu omóri si déca dens'a va dá o proba de o ferocitate selbatica, de o impietate nerusinata, si déca se va adapostí si se va ascunde sub manthi'a ipocrita a unei

pietăți prefacute. Spanioli! pre Dum-nedieulu nostru! pe Spani'a noastră, ve juru ca, fidelu sântei mele missiuni, voi susținea fără péta gloriosulu nostru drapelu; elu simbolisêza principi-epile salvatorice, cari suntu astadi speranți'a noastră si cari voru fi mâne scaparea noastră.

„Datu in cuartirulu meu regalu din Deva, la 6 Ianuaru 1875.

Carlo s."

Dosierulu dlu de Bismark.

Sub acestu titlu cetimu urmatórele in diuariulu „l'Univers“, dela 14 Ianuaru:

Correspondinți'a urmatória a fostu adresata din Berlinu câtra diuariulu „Tablet“ din Londr'a; o reproducemu lasandu confratelui nostru respunsabilitatea informatiuniloru sele:

„Ultimele evenimente au provocatu nisce simțimentele fôrte diverse; in sumariu, ele au creatu la curte unu partitu care este fôrte departe de a fi favorabilu principelui de Bismark. Cancelariulu, care nu pôte sa sufere nici o oposițiune, crediú ca va putea aduce o reacțiune in profitulu seu dandu-si demisiunea. Ea nu fu primita, si regele se insarcinã cu imprasi-eara popularitãții d. de Bismark. Ce succesu a avutu? O scimu prin faptul ca regin'a imperatêsa, capulu oposanțiloru cancelariulu, refusã de a cedã si va parasí Berlinulu preste câte-va zile spre a se duce la Coblenz. De-si protestanta, Majestatea Sea n'a aprobatu nici odata persecutiunea contr'a catoliciloru; a facutu totu ce i-a statu prin putințiã spre a usurã re-tele de care suferu eroii credinței. Tratamentulu impusu comitelui d'Arnim fu caracterisatu de dens'a cu ade-veratulu lui nume; chiaru acestu tra-tamentu a adusu lucrurile la unu asiã gradu, încãtu Louis'a-August'a preferã sa se departeze decãtu sa-si modifice modulu seu de a vedea in privinți'a lui Bismark.

„Vrednicu de observatu este inca, ca priucipes'a regala impartasiesce sim-țimentele sócrei sele; ori de câte ori întalnesce pre dlu de Bismark, ea se marginesce a-i acordã nisce semne de unu respectu fôrte mediocru.

„Mai dilele trecute ea lu întrebã, in presentia imperatorului, decã legile loveau asemenea si pre de unu rangulu inaltu, si cându Bismark i res-punse ca in Prussi'a legea nu admitea nici o deosebire intre cei mari si in-tre cei mici, ea observã ca nu putea sa-lu cređa, căci, decã aru spune ade-verulu, atunci elu n'aru fi la adevera-tulu seu locu. Rêgele audi convorbi-rea si interveni indata. Cu tôte ace-stea, se crede că siguru ca principes'a regale si va reinoi ataculu indata ce i se va presentã o ocaziune.“

Dela Londr'a sa trecemu la Sta-tele-Unite. Teribilulu cancelariu nu mai are a face cu corespondentulu unu jurnal catolicu. Aci are de lu-cru chiaru cu diuariulu „New-York Herald“ care-lu ataca, si cu o vigóre pre care lectorulu o va aprecia elo-cuenta, decã traductiunea noastră nu va fi tocmai imperfecta:

„Bismark voiesce să fia stapanulu Germaniei iera nu servitoriulu ei; inse puterea prin care s'a radicatu pôte sa fia puterea prin care va fi derimatu. Natiunea se va revoltã contr'a unei politici cărei'a ea datorêza o sporire de teritoriu, discordii religiöse, con-centrarea întregi autoritãti in mân'a unui singuru omu, a unui omu, capa-bilu de a pune in picioru unu imperiu spre a sdrobi unu inimicu personalu. Eata rezultatele politice de sânge si de feru. Dara acêsa politica nu va avea ea ôre unu sfersitu? Germani'a si face naturalmente acêsa întrebare, căci si aduce amintê de cele din urma trei resbele ale sele, si vede resarindu unu alu patrulã pôte mai ingrozitoriu

decãtu cele trei dinainte. Cine-va aru fi crediutu ca Franci'a umilita si va gasi scaparea intr'o pace vecinica, ca gâlcév'a intretienuta din generatiune in generatiune se ispravise pre câm-purile de bataie, ca „Vaterland“lu (pa-tri'a), „tiér'a unde germanu insemnéza amicu, francesu, demon“, erã in fine consolidata; inse abiã s'a terminatu resbelulu cu Franci'a, si cu o perdere enorma de ômeni si de bani, ca ea trebuie sa se pregatêsa pentru unu nou resbelu!

Mai întâiu cei din Berlinu se a-dresara la patriotismulu Germaniei spre a face unitatea natiunala si a sdrobi pre Franci'a; astadi ei invoca spiri-tulu religiosu spre a resturnã puterea Romei. Adevratulu sensu alu acestoru nône provocãri este, ca Europ'a se afla intr'o positiune asemenea cu aceea in care erã inainte de resbelulu de trei-dieci de ani. O crisa mare este imi-nenta. Dlu Disraeli ne-a predisu acê-st'a cu unu accentu profeticu. Vic-toru Hugo o anuntia in rapsodiile sele. In Germani'a, in Franci'a, in Angli'a, nu se mai aude decãtu singur'a voce: aceea a sergentului instructoru. Toti ômenii pre cari i mai are Europ'a suntu sub arme; ceea ce cere dela industri'a fabricanțiloru sei, suntu tu-nuri mai distrugãtorice si midilôce de aprovizionare seu de transportu mai usiôre. Parlamentulu Franciei rivali-sêza in ardóre cu acêla alu Germa-niei in grabirea de a votã fondurile necesarie spre a inarmã tierile loru respective. Politic'a de feru si de sânge se întinde pre continentulu in-tregu.

Germanii vedu, ca consecinți'a atãtoru resbele nu va fi pacea, si in spaim'a loru, ei fugu cu miile in Sta-tele-Unite. Nu este dara nici estra-ordinariu că Germani'a sa protesteze contr'a continuãrei acestei politice de sânge si de feru. Ce sigurantia, ce linisce potu avea nisce ômeni cari, la fia-ce momentu potu sa auda sunetulu tobei chiamandu pre fiii loru la res-belu? Unu poporu mandru si bravu nu se tocmesce asupr'a sacrificieloru indata ce este vorb'a sa respunda la apelulu patriotismului. Acêst'a facura francesii cându mersera sdrentiuiti contr'a armatelor combinate ale Eu-ropei; acêst'a facura rusii cându pre-ferara sa môra sub ruinele Moscovei decãtu sa-si dea sabiile la straini; acêst'a facura germanii cându, condusi de Fredericu ei combatura pre rusii si pre austriaci, aliatu cu francesii.

Dara cei mai mandri si cei mai valorosi ômeni se dau inapoi la ide'a unei serii de resbele fãra sfersitu. Na-poleonu, celu mai mare dintre capi-tani, duse poporulu francesu — celu mai zadarnicu dintre popóre — din gloria in gloria, pâna ce in fine glo-ri'a Franciei inflacarã pamentulu pre-cum focurile aurerei inflacarêza firma-mentulu. Dara chiaru Franci'a, Fran-ci'a passionata pentru resbelu si pen-ttru renume, si comandata de unu capu indiestratu cu darurile supreme ale geniului, Franci'a lui Napoleonu celu mare, intr'unu cuventu, se resculã, si cându inimiculu se aratã in Champagne si sub zidurile Parisului, ea refusã sa-lu respinga.

Numerôsele resbele slabisera si ostenisera natiunea, totu astfelu pre-cum rãnille cele numeröse sleescu pu-terile corpului celui mai robustu. Totu astfelu este si cu Germani'a! Trei resbele in diece ani; trei resbele glo-riöse si avantagiöse; atãt'a sânge si atãt'a feru, si nici macaru umbr'a unei speranți de pace! Vai! nici unu semnu de pace! Nimic'a altu decãtu sgomo-tulu celu surdu pre care-lu facu pasii ômeniloru in marsiu, nimic'a altu de-cãtu sgomotulu de ciocanu a armu-rierului, nimic'a altu decãtu vocea sergentului instructoru, nimic'a altu decãtu sgomotôsele batãi ale tobei, nimic'a altu decãtu esecutiulu si ni-

mic'a altu decãtu apêlurile la casarma. Mani'a si amenintiarea suntu in par-lamentu; ur'a veghiaza in Franci'a, si revn'a in Russi'a. Nimic'a decã nu „sângele si ferulu!“ — Acêst'a este aspectulu actualu alu Vaterlandului.

„Tr. Carp.“ „l'Univers.“

Varietãti.

* (Teatru român.) In pies'a ce s'a jucatu Vineri sér'a „Adamu si Ev'a si potopulu lui Noe“ ni se infatisiã in scen'a prima paradisulu si inocenti'a ômeniloru dintãiu, in scenele urma-torie se caracterisã slabiciunea femeii amagirea ei prin curiositate, blaste-mulu lui Ddiu asupr'a nêmului ome-nescu caditu in pecatu si cainti'a celoru peccatosi, de alta parte selba-taci'a si gelosi'a lui Cainu si sedu-ce-rea Noemei. Pies'a intrêga a fostu bine esecutata.

Si la representatiunea de astadi cá si la cea de Marti s'au distinsu dlu directoru Popescu si dlu Constanti-nescu. Acestu din urma a reprodu-su cu desteritate si cu o fidelitate admi-rabila selbataci'a, ur'a si gelosi'a lui Cainu câtra fratele seu Avelu. Aran-giamentele pre scena si arteficiurile, cu deosebire plôia de focu au fostu bine intogmite si esecutate. Publiculu fu de asta-data cu multu mai numerosu decãtu la representatiunea trecuta.

De séra se voru jocã piesele: „Fu-riosulu seu omulu tradatu de femeia“ si „blastemulu tierênului pre patulu de môrte“ drama de St. Velescu. —

* Despre drumu din Romani'a. Regimulu din Romani'a a desemnatu pro 1875, 250,000 franci pentru regularea dru-muriloru si anume deocamdata sa puna in stare buna drumulu dela Cãneni pâna la Rãmnicu. Dupa aceea in decursu de cinci ani sa devina drumulu intregu dela frontarii pâna la Rãmnicu, drumu lucratu dupa cea mai perfecta arta. Acêst'a este o scire, carea de siguru va fi salutata cu satisfaciune din partea clasei nôstre comerciante.

* Rectificare! In Nr. 102 alu „Tel. Rom.“ dandu-se ratiociniu de-spre ofertele incurse la bibliotec'a societ. nôstre de lectura cu ocaziunea siedintiei publice din 12/24 Dec. 1874 din eróre nu s'a publicatu numele p. t. domni din Salisce: Nicolau Pop'a 5 fl. N. Stoic'a direct. 1 fl. Ioanu Pop'a 1 fl.; deci cerendu-ne scus'a ne ru-gãmu a primí profund'a multiamita din partea societãtiei nôstre. G. — M. cassariu.

Nr. 109/Sc. ex 1875.

Concursu.

Fiindu vacante doue stipendii de statu de câte 500 fl. v. a. menite prin resolu-tiunea prea inalta din 8 Aprilie 1864 pen-ttru clerici gr. or. absoluti, cari dorescu a-si continuã studeile la vre-o Universitate, — de asemenea devenindu vacantu unu sti-pendiu de 250 fl. v. a. din fundatiunea Fran-ciscu Iosefina, — pentru conferirea acestora se eserie prin acêst'a concursu pâna in 7 Februaru a. c. st. vechiu.

Doritorii de a capetã unulu din aceste stipendii au a subterne la Consistoriulu archidieceasanu, petitiunile loru pâna la ter-minulu pusu cu urmatórele documente:

a) atestatu de botezu;

b) atestatu de maturitate si dela in-stitutulu, la care au ascultat in semestrulu acêst'a;

c) atestatu de paupertate; si in de-osebi cei cari voru concurã la cele doue stipendie de statu a 500 fl. au a asterne pre-lãnga acestea si atestatul despre absolvirea cursului clericalu de trei ani la institutulu nostru pedagogicu-teologicu.

Din siedinti'a Consistoriului archidieceasanu plenariu, tie-nuta la Sabiu in 15 Ia-nuaru 1875.

(1—3)

Nr. 1935/1874.

Publicare de licitatiune.

Din partea judecatoriei reg. din Sasu-Sebesiu cá dregatoria pentru cãr-tile funduarie se aduce la cunoscinți'a

publica, ca in caus'a actôrei Maria Mihaila contr'a Simionu Capete et con-sortes pcto 404 fl. 88 xr. c. s. c. s'a dispusu licitarea judecatorêsa a ur-matoreloru bunuri nemiscãtorice secu-estrate si estimate:

I. A remasitiei lui Simionu Capete:

- Cas'a Nr. 550
- Unu agru (pamentu aratoriu Nr. top. 615;
- Unu agru Nru top. 927 si 928;
- O Via „ „ 2339
- Unu fenatiu „ „ 2637, 2638 si 2639:
- Unu fenatiu „ „ 2904
- Unu fenatiu „ „ 2967
- Unu agru „ „ 3114/1
- Unu agru „ „ 3171
- Unu agru „ „ 3218, 3219/1
- 3221 si 3222;
- O via „ „ 3477
- Unu fenatiu „ „ 3489/1

II. A remasitiei lui Danilhu Raiç'a:

- Cas'a sub Nr. top. 194 si 195
- O via „ „ 1322
- Unu fenatiu „ „ 1474
- O via „ „ 1487
- Unu fenatiu „ „ 1492
- Unu fenatiu „ „ 1714
- Unu agru „ „ 1723
- Unu fenatiu „ „ 1925
- Unu agru „ „ 1957/1
- O via „ „ 2542 si 2543

III. A lui Mitti Orasianu

- Cas'a sub Nr. top. 2512/1
- Unu fenatiu „ „ 1125
- Unu agru „ „ 1126
- Unu fenatiu „ „ 1167
- Unu agru „ „ 1168

IV. A lui Costantinu Lomanariu

- O casa sub Nr. top. 572, 573 si 574.
- Unu fenatiu „ „ 536
- Unu fenatiu „ „ 2361
- Unu fenatiu „ „ 2406
- Unu fenatiu si o casa sub Nr. top. 2408 si 2409
- Unu fenatiu „ „ 2417

si pentru punerea in lucrare a acestei licitatiuni se pune întâiulu terminu pre diu'a de 31 Martiu 1875 in Sas-ciori si pre 2 Aprilie 1875 in Siugagu; la casu cându nu va succede se pune alu doilea terminu pre diu'a de 30 Aprilie 1875 in Sasciori si pre 3 Maiu 1875 in Siugagu, in ambele casuri la 9 ôre inainte de amêdi in cancelari'a comunale cu urmatóriele conditiuni:

1) Doritorii de a licitã suntu in-datorati a depune la mân'a judecato-riului licitatoriu vadiulu de 10% din pretiulu de estimare

2) Pretiulu strigãrei e pretiulu de estimare

3) Diuemetatea dintãiu din pre-tiulu de strigare trebuie sa se sol-vêasca in terminu de un'a luna, ceea-lalta diuemetate in terminu de doue luni computandu dela diu'a licitatiu-nei — la acêst'a judecatoria cercuale.

Totu odata se provôca toti acei creditori hipotecari, cari nu locuescu in locu, cá sa oranduesca unu pleni-potentiatu pentru a fi representati la impartirea pretiului de cumperare, sa arete inainte de licitare numele si lo-cuinti'a acelu'a, căci la din contra voru fi representati prin unu curatoru ce se va denumi din oficiu.

In fine toti acei'a, cari credu ca potu sa aduca la valóre drepturile loru de proprietate seu alta preten-siune si drepturile loru de prioritate, au sa insinueze rogãrile cu preten-siunile loru in terminu de 15 zile in-ependu dela ultim'a di a publicãrei acestui edictu de licitatiune, altmin-trenea acelea nu voru impededã de-cursulu esecutiunei si respectivii voru fi avisati la sum'a ce va prisosi preste pretiulu de cumperare.

Din siedinti'a judecatoriei cercuale a Sasu-Sebesiului cá dregatoria pentru cartea funduarie tienuta la 26 Decem-bre 1874.

(L. S.)

Leonhardt
judecatoriu c.